

THUỐC CHỨNG NGỪA BỆNH ĐẬU MÙA

NHỮNG ĐIỀU QUÝ VỊ CẦN BIẾT

1 Bệnh đậu mùa là gì?

Bệnh đậu mùa là một căn bệnh nguy hiểm, gây tử vong tới 30% số người mắc bệnh này.

Bệnh đậu mùa là do một loại vi trùng có tên là **đậu mùa (variola)** gây ra. Vi trùng này lây lan từ người này sang người khác qua tiếp xúc gần gũi.

Bệnh đậu mùa cũng có thể gây ra:

- nổi mẩn nặng, có thể để lại sẹo sau khi đã khỏi
- sốt cao
- mệt mỏi
- đau đầu và đau lưng dữ dội
- mù lòa

Trường hợp cuối cùng bị mắc bệnh đậu mùa một cách tự nhiên là vào năm 1977.

2 Tại sao phải tiêm chủng ngừa?

Thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa bảo vệ những người tiếp xúc với bệnh đậu mùa hoặc các loại vi trùng có liên quan tại các phòng thí nghiệm.

Người ta tin rằng những kẻ khủng bố hoặc các chính quyền thù địch với Hoa Kỳ cũng có thể có vi trùng đậu mùa và có thể sử dụng vi trùng này làm vũ khí sinh học. Việc chủng ngừa bệnh đậu mùa có thể bảo vệ các nhóm tiếp cứu chăm sóc y tế, và những người sơ cứu khác không mắc bệnh đậu mùa. Những nhóm này sẽ nhận biết những người khác cần chủng ngừa để kiểm soát những cơn dịch bệnh, và thành lập các y viện chủng ngừa công cộng.

Trong một cuộc bùng nổ dịch bệnh hoặc trường hợp khẩn cấp, thuốc chủng ngừa đậu mùa có thể bảo vệ những người tiếp xúc với vi trùng đậu mùa.

3 Thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa

Thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa được bào chế từ một loại vi trùng gọi là **bệnh thủy đậu (vaccinia)**.

Vi trùng bệnh thủy đậu giống như vi trùng bệnh đậu mùa, nhưng ít nguy hiểm hơn. Thuốc chủng ngừa bệnh thủy đậu có thể bảo vệ mọi người không mắc bệnh đậu mùa. Loại thuốc chủng ngừa này không có vi trùng đậu mùa.

Chích ngừa *trước* khi tiếp xúc với bệnh sẽ bảo vệ đa số mọi người không mắc bệnh đậu mùa. Chích ngừa *trong vòng 3 ngày sau khi tiếp xúc với bệnh* có thể ngừa bệnh hoặc ít nhất cũng làm bệnh đỡ nặng hơn. Chích ngừa *trong vòng một tuần sau khi tiếp xúc với bệnh* vẫn có thể làm bệnh đỡ nặng hơn. Thuốc có tác dụng chống nhiễm trùng từ 3 tới 5 năm, và có tác dụng chống bệnh nặng và tử vong trong 10 năm hoặc hơn.

4 Ai phải chích ngừa bệnh đậu mùa và khi nào?

Sử Dụng Thông Thường không phải trong Trường hợp khẩn cấp (Không phải khi bùng phát Dịch bệnh)

- Các nhân viên phòng thí nghiệm tiếp xúc với các mẫu cấy vi khuẩn hoặc những động vật bị lây nhiễm vi trùng bệnh thủy đậu hoặc các loại vi trùng có liên quan khác (thí dụ như bệnh đậu mùa ở khỉ, bệnh đậu mùa ở bò, bệnh đậu mùa.)
- Nhân viên y tế công cộng, bệnh viện, và nhân viên khác, thường ở lứa tuổi từ 18 tới 65, có thể phải tiếp ứng một trường hợp bị bệnh đậu mùa hoặc dịch đậu mùa.

Sử dụng trong trường hợp Khẩn cấp (Dịch Bệnh Đậu Mùa)

- Bất kỳ người nào **tiếp xúc trực tiếp** với vi trùng đậu mùa phải tiêm một liều thuốc chủng ngừa ngay khi tiếp xúc.
- Bất kỳ ai **có thể tiếp xúc** với bệnh đậu mùa có thể phải tiêm một liều thuốc chủng ngừa khi có hoặc biết là có nguy cơ có thể tiếp xúc với bệnh.

Những người được chủng ngừa có thể phải tái chủng ngừa sau 3-10 năm, tùy thuộc vào mức độ rủi ro.

5 Sau khi chích ngừa

Xem phần Phụ A và B của VIS để biết thêm chi tiết.

Các Phản Ứng Biết Trước.

Tại chỗ tiêm thuốc chích ngừa sẽ có một nốt mọng. Sau đó nốt mọng này sẽ đóng vảy. Cuối cùng vảy đó bong ra và để lại sẹo.

Quý vị có thể có các hạch bạch huyết sưng đau trong 2 tới 4 tuần sau khi nốt mọng đã lành, ngứa ở nơi chích thuốc chích ngừa, mệt mỏi, sốt nhẹ, đau đầu, hoặc nhức cơ.

Chăm sóc Nơi Tiêm Thuốc Chích Ngừa

Cho tới khi bong vảy, quý vị có thể lây vi trùng bệnh thủy đậu sang người khác hoặc sang phần khác trên cơ thể của chính quý vị.

Để ngăn ngừa việc này, hãy dùng gạc để băng sơ qua vùng này. (Trong khi làm việc, các cán sự chăm sóc sức khỏe sẽ cần thêm các phương cách, thí dụ như vải nửa thấm để trùm lên miếng gạc đó).

Cần phải thay băng (1-3 ngày một lần nếu chỉ dùng băng gạc, và ít nhất 3-5 ngày một lần nếu dùng băng nửa thấm). Băng bằng loại chống thấm nước khi tắm. Không chạm vào

Còn tiếp ...

nơi tiêm thuốc chủng ngừa rồi lại chạm vào phần khác trên cơ thể mà không rửa tay trước. Không gãi hoặc thoa kem mỡ lên nơi tiêm thuốc chủng ngừa. **Không chạm vào mắt hoặc bất kỳ phần nào trên cơ thể sau khi thay băng hoặc chạm vào nơi tiêm thuốc chủng ngừa.**

Mang áo thun che kín nơi chích ngừa để đề phòng thêm, nhất là trong những trường hợp tiếp xúc cơ thể gần gũi (thí dụ như nuôi con nhỏ).

Bỏ các băng đã sử dụng vào một chiếc túi ny-lon có khóa trước khi vứt bỏ. Làm tương tự với vảy bị bong ra. Không dùng chung khăn. Giặt các đồ đã tiếp xúc với nơi tiêm thuốc chủng ngừa. Rửa tay trước khi chạm vào nơi chích ngừa hoặc băng, quần áo, khăn trải giường, hoặc khăn lau đã chạm vào chỗ đó.

Nơi chích ngừa phải được kiểm tra trong khoảng 7 ngày sau khi chích ngừa để bảo đảm là thuốc chích ngừa đó có tác dụng.

6

Một số người không được tiêm thuốc chủng ngừa đậu mùa hoặc phải chờ đợi.

Xem phần Phụ C, D và E của VIS để biết thêm chi tiết.

Sử Dụng Thông Thường không phải trong Trường hợp khẩn cấp (Không phải khi có Dịch bệnh)

- Bất kỳ ai có bệnh eczema hoặc viêm da dị ứng, hoặc đã từng bị một trong hai bệnh này, không được tiêm thuốc chủng ngừa đậu mùa.
- Bất kỳ ai có bệnh da liễu **làm rạn da** (thí dụ như nổi mẩn dị ứng, bỏng nặng, bệnh chốc lở, bệnh thủy đậu, bệnh vảy nến, hoặc trứng cá quá nhiều) phải chờ cho tới khi khỏi bệnh mới được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.
- Bất kỳ ai có hệ miễn dịch bị suy yếu không được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa, kể cả những người:
 - Mắc HIV/AIDS hoặc bệnh khác ảnh hưởng tới hệ miễn dịch.
 - Có hệ miễn dịch bị suy giảm nghiêm trọng do mắc bệnh tự miễn dịch nặng, thí dụ như bệnh ban đỏ lu-pút trên cơ thể (systemic lupus erythematosus.)
 - Đang được điều trị, hoặc vừa mới được điều trị bằng những loại thuốc ảnh hưởng tới hệ miễn dịch, thí dụ như thuốc steroids, một số loại thuốc chữa bệnh tự miễn dịch, hoặc các loại thuốc liên quan tới việc cấy ghép bộ phận hoặc tủy xương.
 - Mắc bệnh bạch cầu, viêm tế bào bạch huyết, hoặc đa số các bệnh ung thư khác.
 - Đang điều trị ung thư bằng tia quang tuyến X hoặc thuốc, hoặc đã điều trị bằng biện pháp này trong vòng 3 tháng trước đó.
- Phụ nữ mang thai không được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.
- Phụ nữ nên tránh có thai trong 4 tuần sau khi tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.

Smallpox VIS – 1/16/03 – Page 2 of 3 – Version 1-(Vietnamese)

Những người sống cùng hoặc tiếp xúc cơ thể gần gũi với người thuộc bất kỳ nhóm nào ở trên không được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa, vì thuốc này có thể gây rủi ro cho việc tiếp xúc gần gũi đó. (Tiếp xúc gần gũi bao gồm bất kỳ ai sống trong gia đình quý vị và bất kỳ người nào quý vị có tiếp xúc cơ thể gần gũi, thí dụ như người bạn tình. Những người này không phải là bạn bè hoặc đồng nghiệp của quý vị.)

- Những người dưới 18 tuổi không nên dùng thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.
- Không tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa nếu quý vị đã từng có phản ứng dị ứng đe dọa tới tính mạng đối với **polymyxin B, streptomycin, chlortetracycline, neomycin**, hoặc **liều thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa trước đó.**
- Phụ nữ đang cho con bú sữa mẹ không được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.
- Những người dùng thuốc nhỏ mắt có steroid không được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.
- Những người đang bệnh nặng hoặc vừa phải vào thời gian tới lịch chủng ngừa thường phải chờ cho tới khi khỏi bệnh thì mới được tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.

Nếu quý vị có thắc mắc về bất kỳ điều kiện nào ở trên, xin tham khảo ý kiến với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe của quý vị trước khi tiêm thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa.

Sử dụng trong trường hợp Khẩn cấp (Dịch Bệnh Đậu Mùa)

- Những hạn chế này không được áp dụng trong trường hợp có dịch đậu mùa.

7

Những rủi ro của thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa là gì?

Xem phần Phụ A của VIS để biết thêm chi tiết.

Dữ kiện sau đây nói về những phản ứng **đã biết** đối với thuốc chủng ngừa đậu mùa. Thuốc chủng ngừa, cũng giống như bất kỳ loại thuốc nào khác, có thể gây ra những vấn đề nghiêm trọng, kể cả những vấn đề mà chúng ta vẫn chưa biết, cũng như các phản ứng dị ứng nghiêm trọng. Mức rủi ro gây nguy hiểm hoặc tử vong của thuốc chủng ngừa đậu mùa là rất nhỏ.

Các Vấn Đề từ Nhẹ tới Vừa phải

- Nổi mẩn nhẹ trong 2 tới 4 ngày.
- Sốt cao trên 100oF (khoảng 10% số người lớn).
- Các nốt mọng xuất hiện trên người (khoảng 1 trong số 1,900 trường hợp).

Khoảng một phần ba số người được chủng ngừa có thể cảm

Còn tiếp ...

thấy mệt mỏi tới mức phải nghỉ học hoặc nghỉ làm hoặc giảm bớt các hoạt động giải trí, hoặc có thể bị mất ngủ trong thời gian ngắn.

Các Vấn Đề từ Vừa phải tới Nhẹ (Cần Đi Khám Ngay)

- Nhiễm trùng mắt do lây vi trùng trong thuốc chủng ngừa sang mắt, có thể dẫn tới mù lòa.
- Nổi mẩn toàn thân (khoảng 1 trong số 4,000 trường hợp) thường dễ dàng chữa khỏi được.

Các Vấn Đề Có Thể Đe Dọa Tính Mạng

- Nổi mẩn nặng ở những người mắc bệnh eczema hoặc viêm da dị ứng (khoảng 1 trong số 26,000 trường hợp), có thể gây sẹo hoặc tử vong.
- Bệnh viêm não (phản ứng não nghiêm trọng) (khoảng 1 trong số 83,000 trường hợp), có thể dẫn tới hư não vĩnh viễn hoặc tử vong.
- Hiện tượng nhiễm trùng nặng dần bắt đầu từ nơi tiêm thuốc chủng ngừa (khoảng 1 trong số 667,000 trường hợp, đa số là những người có hệ miễn dịch kém), có thể gây sẹo hoặc tử vong.

Trước đây cứ một triệu người được chủng ngừa thì có 14 tới 52 người có phản ứng đe dọa tới tính mạng với thuốc chủng ngừa và 1 tới 2 người tử vong.

Những người tiếp xúc trực tiếp với nơi tiêm thuốc chủng ngừa ở một người được chủng ngừa, hoặc với những vật đã chạm vào nơi đó, cũng có thể bị phản ứng nếu họ bị nhiễm vi trùng trong thuốc chủng ngừa.

8

Chuyện gì xảy ra nếu có phản ứng nghiêm trọng hoặc vừa phải?

Xem phần Phụ A và B của VIS để biết thêm chi tiết.

Lưu ý:

- Nơi tiêm thuốc chủng ngừa trông giống như không khác một cách bình thường, nổi mẩn hoặc lở loét ở những nơi khác trên cơ thể, nhiễm trùng mắt, thường xuyên đau đầu hoặc sốt, lẩn lộn, co giật, khó tỉnh táo, hoặc vấn đề khác không biết trước. Các dấu hiệu phản ứng dị ứng nguy hiểm bao gồm khó thở, khản giọng hoặc thở khò khè, phát ban, tái nhợt, nhịp tim đập nhanh hoặc chóng mặt trong vòng vài phút tới vài giờ sau khi chích ngừa. **Nếu quý vị, hoặc một người có tiếp xúc cơ thể gần gũi, gặp bất kỳ hiện tượng nào trong số này, hoặc nếu quý vị lo lắng về bất kỳ bệnh nào mà quý vị gặp phải sau khi chích ngừa:**
- Gọi cho nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe, hoặc cho người đó đi khám ngay.
- Nói với người cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe đó là quý vị đã chích ngừa bằng thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa và thời gian chích ngừa.
- Đề nghị bác sĩ hoặc y tá của quý vị điền một bản Báo Cáo Trường Hợp Ngịch Thuốc Chủng Ngừa (mẫu VAERS) và liên lạc với cơ quan y tế của họ. Quý vị cũng có thể tự nộp

báo cáo bằng cách tới trang mạng lưới điện toán về VAERS tại <http://www.vaers.org> hoặc gọi số 1-800-822-7967.

Chữa trị các Phản ứng Nghiêm trọng

- Vaccinia Immune Globulin (VIG) có thể giúp những người có phản ứng nghiêm trọng đối với thuốc chủng ngừa bệnh đậu mùa. Loại thuốc thứ hai, cidofovir, có thể được dùng trong 1 số trường hợp. Cả hai loại thuốc hiện đều chưa được cấp giấy phép để sử dụng vào mục đích này, và bản thân chúng có thể có các phản ứng phụ.

Phí tổn cho việc Điều trị các Phản ứng do thuốc chủng ngừa

- Việc điều trị các phản ứng nghiêm trọng có thể rất đắt. Bảo hiểm y tế hoặc bồi thường lao động có thể không bao trả cho những phí tổn này.
- Không có chương trình liên bang nào để bồi hoàn cho số thời gian quý vị phải nghỉ làm vì bệnh do chích ngừa hoặc lo lắng tới việc lây vi trùng sang cho người khác. Hãng chủ của quý vị có thể cho quý vị biết họ hoặc bồi thường lao động có trả cho những phí tổn này hay không.

9

Tôi có thể tìm hiểu thêm như thế nào?

- Đọc các tài liệu Bỏ sung VIS
- Hỏi bác sĩ hoặc y tá của quý vị. Họ có thể cho quý vị xem tờ hướng dẫn đính kèm trong túi thuốc chủng ngừa hoặc gợi ý nguồn dữ kiện khác.
- Gọi cho cơ quan y tế tiểu bang hoặc tại địa phương quý vị.
- Liên lạc với Trung tâm Kiểm soát và Ngừa Bệnh (CDC):
 - Gọi số 1- 888-246-2675 (Anh ngữ)
 - Gọi số 1- 888-246-2857 (Tiếng Tây ban nha)
 - Gọi số 1-866-874-2646 (TTY)
 - Tới thăm trang mạng lưới điện toán về bệnh đậu mùa của chúng tôi tại <http://www.cdc.gov/smallpox/>



U.S. Department of Health & Human Services
Trung Tâm Kiểm Soát và Ngừa Bệnh
Chương Trình Chủng Ngừa Quốc Gia

Smallpox (1/16/03)

Vaccine Information Statement